EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Opinió | 31 | Actualitzat el 10/09/2013 a les 11:31

Curanderos, mags i altres estafadors

Aquest estiu, el 20 d'agost, Narendra Dabholkar, reconegut activista i metge que lluitava contra la superstició i la màgia negra a l'Índia, va ser assassinat. Fou, durant més de dues dècades, promotor del pensament crític. Va anar en contra de les perilloses i perjudicials supersticions que esclavitzen i enganyen de forma fraudulenta a la gent. Lluitava contra qualsevol tipus de creença irracional. Fou assassinat per un grup de radicals que l'acusaven d'anar en contra de l'hinduisme. Va ser el responsable d'un projecte de llei que anava en contra dels curanderos. Aquests, a l'Índia, extorsionen amb màgia negra o vudú, asseguren ser encarnacions de déus i diuen tenir poders divins o capacitat per curar diferents mals. En definitiva, aquest metge lluitava contra la ignorància i la injustícia.

Actualment, cada vegada més, hi ha gent que prefereix creure en màgia, es deixa portar per supersticions i prefereix consultar la bola de vidre o anar a un curandero en lloc de documentar-se sobre qualsevol tema o anar al metge directament. Sents parlar la gent i sovint parlen a les palpentes, sense aportar arguments racionals, crítics i contundents. Troben vincles causals entre dos o més fets que res tenen a veure. Un exemple de vincle causal seria aquell que relaciona l'aparició d'un gat negre amb la mala sort, per la senzilla raó que a algú alguna vegada li va creuar per davant un gat negre i després va patir alguna desgràcia. La ment humana està tan acostumada a fer prediccions que al final volem predir allò que és impredictible. Hem aprés a detectar molt ràpidament relacions causals del nostre entorn. I no totes aquestes relacions són correctes. Aquesta capacitat del nostre cervell no funciona del tot quan l'entorn és complex. El cervell no detecta tota la informació i es produeixen il·lusions causals, vincles causals erronis. Les il·lusions causals són utilitzades per curanderos, mags i altres estafadors. I, de forma impune, prenen el pèl i els diners a persones de bona fe que es veuen atretes per aquestes pràctiques fraudulentes a causa de la falta d'informació i de la seva naturalesa humana.

Els mitjans de comunicació i les escoles amb informació, divulgació i educació poden lluitar contra aquests estafadors. Hauran de potenciar el pensament crític i racional: com descartar i detectar pseudociències i pseudoteràpies, com detectar enganyoses argumentacions, com interpretar unes estadístiques, com evitar biaixos cognitius... Els nostres docents i periodistes poden fer, a petita escala, el que va fer Narendra Dabholkar, però sense arribar a patir-ne les conseqüències.